

Biskopens tal vid visitationsstämman i Tidaholms pastorat Femte söndagen i fastan, 3 april 2022, Tidaholms kyrka

Kära alla!

Nu är det alltså dags! Dags för det visitationstal som sammanfattar det som jag och övriga stiftsmedarbetare har fått vara med om under veckan. Nu ska då alltså biskopen rada upp alla fel och brister som vi har noterat, och det kommer inte att bli roligt!

Nja, hade det varit syftet, så kan jag avslöja att då hade det här talet blivit väldigt kort! Visitationen har en lång tradition, inte minst i det här stiftet. Min första biskopskollega Thurgot började sin gärning här i Skara stift redan år 1014 och sändes hit för att *se till* de kristna götafolken. Biskopens uppgift handlar om just tillsyn. Denna tillsyn är inte främst en kontrollinspektion, utan handlar om att *se till* er, se hur ni har det. Biskopens – och stiftsorganisationens – uppgift handlar också om främjande: om att *främja* ett gott församlingsliv. Och i detta finns alltså biskopsvisitationen, som ett tillfälle att under några dagar få tid tillsammans att sitta ner och grubbla ihop. Hur kan vi stötta varandra, hur kan vi hjälpas åt, hur kan saker och ting bli *ännu* bättre än de redan är? Hur kan vi glädjas över allt som finns att glädjas åt – och samtidigt fundera över de utmaningar och svårigheter som finns. Det lilla – och samtidigt stora - ordet samtidigt, eller på samma gång, är något jag ska återkomma till några gånger i mitt tal.

Men först vill jag för hela visitationsteamets räkning från hjärtat framföra ett varmt TACK! Det har varit alldeles fantastiska dagar. Tack för ett innehållsrikt, inspirerande och väldigt fint visitationsprogram. Tack för engagemang, goda samtal och inte minst god mat som ni sett till att vi fått i oss! Och när det gäller maten, särskilt tack till er ideella medarbetare som lagade en utsökt lunch till oss i Valstad! Verkligen, stort TACK!

En skulle utan att överdriva kunna säga att det är i Tidaholm det händer! Vilken energi, vilken kreativitet, vilket otroligt engagemang vi märkt av hos er alla. Det är underbart att få ta del av detta och jag gläder mig så oerhört! Men – samtidigt - ingenting är ju så bra att det inte kan bli lite bättre! Och hur roligt det än är att få väldigt många positiva tillrop, så är det nog också meningsfullt att få med några medskick, att vid sidan av all uppmuntran också få några uppmaningar och utmaningar. Jag vill dela med mig av några tankar.

Barn och unga

Ni möter otroligt många barn och unga, både i de fina kontakterna med skolan och i pastoratets barn- och ungdomsverksamhet. Vi har ju idag i gudstjänsten verkligen fått en glimt av detta. Det är så bra! Ni träffar alla barn årligen, inom förskola och skola, från fyra års ålder till och med femte klass. Det är verkligen fantastiskt. Ni har en god relation med förskolor och skolor och jag är övertygad om att det är gott och bra för alla parter och något att verkligen värna om. Fortsätt att lägga resurser där, för det där är kolossalt viktigt. Nu har naturligtvis pandemin satt käppar i hjulet på olika sätt, men nu när möjligheterna ser annorlunda ut igen, så kör på! Jobba för att komma igång med de olika samlingar som ingår i det fina kyrka-skola-programmet ni har arbetat fram i enlighet med skolans läroplan. Kom igång igen med Bibeläventyret, och om det behövs, skicka fler blivande bibeläventyrare på utbildning. Skolan vill att ni kommer, ni är efterfrågade, så se till att de resurserna finns!

Ni har också talat om utmaningen att Rosenbergsskolan ligger en, med barns och föräldrars mått mätt, bra bit från kyrkan och blivande Kyrkans hus här i Tidaholm. Ni har berättat om hur ni hämtar barn med buss för att de ska ha möjlighet att delta i verksamheten och att ni för diskussioner kring en mer hållbar och långsiktig lösning. Barnen vill vara med, i barnkörerna och i annan verksamhet, och då behöver ni, kanske i samverkan med andra, få till det där på ett bra sätt. Jag är övertygad om att ni kan hitta en bra lösning på det. Att många barn vill vara med i barnkören, det förstår jag! Jag fick ju själv delta i en övning här i veckan och det var så roligt och så bra!

Jag hade också glädjen att tillbringa en kväll med ungdomarna i ungdomsgruppen OMG, där många också berättade att de är konfirmandassistenter. Ni har fantastiska ungdomar här i pastoratet! Låt deras röster höras! De är kloka och de har mycket att säga. Lyssna till dem – på allvar! Och jag tänker också att det är viktigt att perspektivet för dessa unga inte bara är Tidaholm – utan att de på ett synligt och tydligt sätt samtidigt får vara del av något större. Ta vara på alla de möjligheter som finns genom inte minst Svenska Kyrkans Unga, att komma med i andra, större sammanhang som sträcker sig utanför Tidaholm – hur bra det än är här! Att de får möta kristna ungdomar från andra håll, att de får åka iväg och uppleva en massa roliga saker, det är ju väldigt viktigt för en fortsatt inre växt! Ge era unga dessa möjligheter att få finnas med lokalt och samtidigt mer globalt. (Och till er unga vill jag säga: Våga ta plats! Ni är urviktiga! Jag brukar kalla Svenska Kyrkans Unga för Svenska Kyrkans Tunga – både för att ni är så kolossalt viktiga och för att det ni har att säga är så betydelsefullt.)

Diakoni

Barn och unga är prioriterade i er församlingsinstruktion, det styrdokument som pastoratet arbetat fram och som ska ligga till grund för arbetet de närmaste fyra åren - som antas av kyrkofullmäktige och kyrkoherden och sedan också utfärdas av domkapitlet i Skara stift. Ett annat prioriterat område är diakonin. Jag gläder mig åt att det diakonala arbetet nu också konkretiserats i en handlingsplan. Det där är *så bra*. Ni diakoner gör ett gott arbete, såväl i det stora som i det lilla. Jag tänker mig diakonen som en jojo. Ni vet, en jojo är förankrad i en hand och skickas iväg ut, men återvänder sedan alltid till handen. Så är det med diakonen, eller ska jag kanske säga det diakonala uppdraget, för det gäller ju oss alla, som kristna sänds

vi ut men vi får återvända till altaret, till kyrkan, till Ordet och sakramenten för att hämta kraft. Det blir ett sorts symboliskt återvändande till Guds hand även om vi hela tiden är fast förankrade i den. Vi är, som ett uttryck för det diakonala uppdraget, Jesu händer och fötter. Jesus säger i Lukasevangeliets 22:a kapitel: **Jag är mitt ibland er som er tjänare.** (Luk 22:27) Nu får vi vara Jesu händer och fötter, Guds tjänare och det är det som ordet *diakoni* betyder, på grekiska *diákonos*, just tjänare, fast förankrade i Guds hand.

Vi hade ett gott samtal där vi bland annat talade om människors upplevelse av att vara otillräckliga och hur det kan skapa en känsla av skam, av att inte duga till. Ni tar också upp i församlingsinstruktionen att ni vill vara med och skapa ett samhälle där olikheter, sårbarhet och maktlöshet får utrymme. Ni talade varmt om hur viktigt det är att skapa möjligheter för att samtala om detta, att få dela med varandra i små grupper. Det där är så bra och så viktigt. Jag tror också att det behöver göras i andra sammanhang och det där uppmuntrar jag er varmt att fundera vidare på. Det handlar om att vara kyrka. Ni påpekade också att ibland är ”hjälpnödigheten” stor när något händer i samhället, som just nu flyktingsituationen under det pågående kriget i Ukraina. Vi människor vill gärna snabbt rusa iväg för att hjälpa. Vi blir ”hjälpnödiga”. Det finns givetvis något väldigt gott och positivt i det. Men då, framhöll ni, kan det ibland också vara nödvändigt att stanna upp, att ha lite ”bly i baken”. Jag tror att det där är klokt. Vi behöver faktiskt stanna upp ibland, samordna med andra, tänka till. Att naturligtvis handla när det behövs, att göra ord till handling – men att samtidigt reflektera och agera klokt.

Ni tar upp i er handlingsplan att vi alla som kristna har ett ansvar och uppdrag att utöva diakoni – och ni poängterar också att diakonen har ett särskilt ansvar att fungera som diakonal ledare. Det där är jätteviktigt! Ni tar också upp det som handlar om att stötta och ge kraft till den enskilda människan att själv ta sig an sin vardag och sitt liv, att diakonen inte i sitt uppdrag ”hjälpnödigt” rusar iväg, utan att ha lite ”bly i baken” där också, och visa på vägar till positiv förändring. Jag tänker mig diakonen som en ”coach”, både för den medmänniska som kan stöttas i att själv förändra sitt liv, och som en coach för exempelvis ideella som vill tas i anspråk på olika sätt inom det diakonala arbetet. Även där har ni diakoner en stor och viktig uppgift som jag vet att ni brinner för och funderar mycket kring. All välsignelse i det fortsatta arbetet.

Utvecklingsområde: Klimatarbetet

Givetvis har vi också pratat om era tre utvecklingsområden, som ni pekar ut i församlingsinstruktionen som områden ni vill fokusera extra på, arbeta med och utveckla under de närmaste åren. Vi har haft goda samtal och delat tankar.

Det första området är klimatarbetet. Ni har, som ni sa när vi möttes, ”kommit förbi källsorteringsstadiet”. Nu vill ni, ja, ni rentav måste och behöver, arbeta vidare. Men lås inte fast er för mycket vid var ni befinner er idag och vart ni ska nånåstans, eller vid bristen på mätmetoder. Ta ett steg i taget, för varje steg är oändligt viktigt. Fundera över *allt* som ni kan göra. Inspirera varandra! Ni har talat om att förankra det här arbetet och engagera många i olika sammanhang, i olika grupper, i olika åldrar, bland anställda, ideella och förtroendevalda medarbetare och det där är så viktigt och så bra. Involvera många. Involvera inte minst kyrkorådet, för det här arbetet kan kräva större strategiska och ekonomiska beslut av olika

slag! Och kanske viktigast av allt, gör det till något kreativt. Inspirera människor att se nya möjligheter, istället för att fastna i vad ni kanske måste ge upp. Här har ni förstås Svenska kyrkans färdplan för klimatet att hålla er till. Vad betyder den i Tidaholms pastorat? Ni har även biskopsbrevet om klimatet, som ni också talat om som en inspirationskälla. Fundera över allt ni faktiskt kan göra, istället för det som verkar omöjligt och ouppnåeligt. Jag tänker på Desmond Tutu som sa: Det bästa sättet att äta upp en elefant, det är att ta en bit i taget”. Jag gläds mycket över den klimatgrupp som nu med stor entusiasm har börjat arbeta, eller ska jag kanske säga tagit vid det arbete som redan tidigare inletts. Här finns det kompetens, idéer och ett gott och klokt förhållningssätt. Det kommer att bli hur bra som helst.

Utvecklingsområde: Gudstjänst

Ett annat utvecklingsområde är gudstjänsten. Den har ni redan arbetat mycket med och nu vill ni fortsätta att göra det. Även här vill jag uppmana er att inte fastna! Det finns massor av fällor som en kan bli kvar i när det gäller detta – och då kommer en i värsta fall inte så mycket längre. Siffror i all ära, men det viktiga är ju egentligen inte hur många som kommer till gudstjänsten, utan vad den får betyda för dem som faktiskt kommer och vad de sedan går ut och berättar för andra! Sedan förstår jag givetvis att det är roligt att vara många som firar tillsammans och att vi vill dela den glädjen med fler! En annan fälla är att fastna i själva formen. Att försöka enas om en yttre ram, en gudstjänstform som alla tycker är bra. Börja istället i andra änden! Det är nämligen förmodligen inte så konstruktivt att ägna sig åt att fundera över vad som skulle vara en trevlig och ”lockande” gudstjänst för dem som inte kommer, och som kanske aldrig kommer. Fokusera istället på vad gudstjänsten ska vara för er som är där. Fråga först dig själv: *Vad gör en gudstjänst så bra så att jag inte kan vara utan den? Vad är det som gör att jag vill gå dit, alldeles oavsett var den firas, vilket klockslag den firas och vad det är för typ av gudstjänst?* Och dela sedan de tankarna med varandra! För om ni börjar *där*, då kommer ”formen” så småningom. Börjar ni inifrån kommer det att växa sig större och större. Sedan har ni förstås kyrkohandboken, och den är, vill jag framhålla, en god källa till möjligheter och inspiration och samtidigt en ram för de gudstjänster som regleras av kyrkohandboken. Så prata om vad gudstjänstens allra innersta kärna är för er. Vad gör att ni vill fira den gudstjänsten, inte bara när ni tjänstgör, utan vecka efter vecka, för att ni inte kan låta bli? Och där är mångas röster viktiga – ideella, anställda, alla människor som kanske inte har någon uttalad uppgift men som kommer till gudstjänsten för att fira den, och inte minst förtroendevalda och de unga. Jag tänker på kyrkorådet som också behöver tala om detta, men framförallt på församlingsråden som ju har just gudstjänsten ”på sitt bord”, så att säga. Det finns massor av spännande vinklingar att samtala om i församlingsråden när det gäller just gudstjänsten. Inte bara själva gudstjänstsschemat, och när och var, och hur vi gör med kyrkkaffet och så vidare, utan kärnan. Jag önskar er allt gott och all välsignelse i detta roliga arbete! Och när jag ändå nämnde gudstjänstsschemat: jag tror att ni behöver få lite mer stuns och struktur i det arbetet. Jobba med att få till en tydligare och gärna lite mer långsiktig gudstjänstplanering. Det kanske är lättare sagt än gjort, men det läggs mycket tid och energi på detta. Går det kanske att göra en övergripande årsplan, och sedan bryta ner den på åtminstone halvårsvis planering. Det där tror jag att ni kan få till på ett mer hållbart och effektivt sätt.

Kära vänner, jag är så glad för söndagsskolan! Det är ett tunggrott arbete, det här med söndagsskola, och det kräver resurser, tålamod och uthållighet. Det är lätt att ge upp när det inte kommer några barn, eller i alla fall väldigt få barn, men en sak är säker: Finns det inte söndagsskola, då kommer det ju inga barn alls till söndagsskolan! Jag vill uppmuntra er att, om det är möjligt, involvera fler i söndagsskolearbetet, jobba aktivt för att engagera ideella. Jag vet att det är lättare sagt än gjort, men ju fler engagerade, desto fler barn och familjer brukar det bli, det säger erfarenheten.

Utvecklingsområde: Verksamhet för framtiden

Ert tredje utvecklingsområde är Verksamhet för framtiden och i det ryms exempelvis samarbete med andra aktörer, och också det nya Kyrkans hus som nu bokstavligen växer upp här bredvid kyrkan. Dessa olika perspektiv på framtiden har vi närmat oss på lite olika sätt under veckan. Vi har till exempel fått ta del av ert arbete, era tankar och den process med Kyrkans hus som pågått och som fortfarande pågår. Vi har fått se ritningar och höra er berätta. Jag gläds över den längtan och den entusiasm som finns hos er och jag kan se framför mig att det kommer att bli hur bra som helst! Vilken spännande tid ni har framför er, när ni får flytta in i dessa nya lokaler nästa vår!

Och nya lokaler, det har ni också på Norra kyrkogården. Jag förstår verkligen att ni både är nöjda och glada över hur ändamålsenligt och behovsanpassat ni har fått det – där det till och med finns ombytesrum som tar hänsyn till om en är kvinna, man eller vill identifiera sig själv på annat sätt – ett så kallat ”hen-rum”. Jag är väldigt glad och imponerad över detta inkluderande sätt att tänka och vara.

Det var också väldigt roligt att få vandra runt och se de nya förvaltningsbyggnaderna. En sak som också alltid gläder mig, det är att få möta och samtala med er vaktmästare. Vi har haft ett fullspäckt program och jag hade gärna talat mycket längre med er, men jag är oerhört glad över att ändå ha fått en liten stund där ni alla berättade om era glädjeämnen och om vad som just ni, var och en, tycker är extra roligt att få arbeta med, sådant som ni har ett särskilt intresse för, och en särskild talang för. Jag tänker att det också vittnar om en kallelse, om ett uppdrag, om att vara med och vara kyrka på olika sätt. Det är en fin bild för hur Gud rustar oss alla med olika gåvor och talanger, som alla behövs, som lemmarna som tillsammans utgör kroppen, som grenarna som tillsammans utgör trädet, som de delar som tillsammans är med och bildar församlingen. I Första Korinthierbrevet skriver Paulus om hur **nådegåvorna är olika, men Anden densamma. Verksamheterna är olika, men Gud är densamme, han som verkar i allt och överallt. Hos var och en framträder Anden så att den blir till nytta.** (1 Kor 12:4-7)

Jag gläder mig också över att ni arbetar och finns med i både, så att säga, ”inre och yttre tjänst”, det vill säga både på kyrkogårdarna och i gudstjänstarbetet. Det där är så viktigt, just för helheten, för det stora sammanhanget. Dessutom är det ju glädjande att den ideella gruppen med hantverkare hittat en ny plats i era fina lokaler, som ytterligare ett sätt att knyta ihop det hela. Sedan ska begravningsverksamheten givetvis noga skiljas från församlingsverksamheten formellt och när det gäller ekonomi och så vidare, och där har ni ett alldeles förträffligt begravningsombud, som med stort engagemang och kunskap finns med och ser till att detta hanteras på ett korrekt sätt.

När jag nu är inne på det här med lokaler...ja, det har ni ju några stycken! Vid första dagens introduktion satte man fram alla de 17 kyrkorna som små trämodeller, och sedan kom en påse med alla andra hus och hälldes ut. Totalt 80 tak! Vi ser krympande resurser och det är stora kostnader förenade med alla dessa fastigheter. Jag tycker att ni ska lägga mycket klokt arbete på den lokalförsörjningsplan som ni nu är igång med. Den kommer att bli viktig i det kommande, när det gäller prioriteringar och användningssätt för alla dessa kyrkor och andra byggnader. Ni kommer att behöva ta stora och förmodligen ibland svåra beslut och där kan en väl genomarbetad lokalförsörjningsplan vara ett gott stöd. Men fastighetsfrågan är inte bara ett elände. För kyrkorna är samtidigt en fantastisk resurs! Vi fick glädjen att titta lite närmare på två av era många vackra kyrkobyggnader, nämligen Valstads och Vättaks kyrkor, och dessutom möta några av kyrkvårdarna som med stor kärlek och mycket kunskap berättade. Kyrkorna förkunnar, de är underbara predikanter. De berättar inte bara om sådant som varit, utan också om sådant som är. De är förvisso ekonomiskt och juridiskt och driftmässigt svårhanterliga. Men hur kan dessa ”svårhanterliga bojer” samtidigt få vara något glädjefyllt, något levande? Inte genom att fira gudstjänst i varje kyrka varje söndag, för det är inte realistiskt, men genom att på sina olika sätt och med sina olika möjligheter få fylla en funktion, på ett klokt och bra och ekonomiskt försvarbart och klimatmässigt hållbart vis? Det finns ingen färdig allmängiltig lösning, inget recept, tyvärr, men jag är övertygad om att ni tillsammans kan fundera över och komma fram till kloka och bra saker här i pastoratet.

Ni talar också om samverkan och samarbete i er församlingsinstruktion, om vikten att finnas på andra arenor. Vi fick möta kommunledningen i veckan som gick, där flera representanter för kommunens såväl politiska- som tjänstemannaledning slöt upp för att samtala med oss om detta med samverkan, om vikten av goda relationer, att fundera och jobba tillsammans för tidaholmarens bästa. Det är grundläggande förutsättningar för ett gott samhälle och jag är så glad över detta synsätt och denna vilja att arbeta *tillsammans*. Det finns ett uttryck på engelska som lyder: *It takes a village to raise a child*, och det talar just om detta. Det krävs en by, ett samhälle, för att fostra ett barn. Vi ser alltmer i vår värld att det där gemensamma ansvaret inte riktigt tas, att vuxenvärlden sviker och hur den psykiska ohälsan ökar. Fortsätt att arbeta tillsammans och fortsätt att mötas på olika arenor för att se hur var och en av aktörerna kan vara med och bidra till det goda samhället Tidaholm. *It takes a village to raise a child*.

Ett tråkigt och talande tecken på att vi har mycket att arbeta med i vårt land när det gäller just detta är det faktum att platserna inom kriminalvården behöver utökas. Det är tragiskt på många sätt och säger mycket om de behov som finns när det gäller att skapa goda sammanhang för de barn som växer upp, och också för de människor som hinner hamna snett och behöver stöd för att komma på rätt väg. Vi fick under veckan göra ett mycket fint organiserat och oerhört värdefullt besök på kriminalvårdsanstalten. Det berörde oss djupt på flera plan. Jag tänker att det även här finns en ”samtidighet”, ett ”både och”. På en gång negativt och positivt. Negativt i den bemärkelsen att det finns en djup tragik bakom varje människa som hamnar som dömd innanför de där murarna, ett misslyckande av samhället, kanske många gånger en känsla av hopplöshet. Hela samhällsdebatten handlar just nu

dessutom mycket om att ”låsa in dem och kasta bort nyckeln”. Men samtidigt positivt i den meningen att vi också fick skåda mycket hopp och en stor medmänsklighet. En positiv och kärleksfull människosyn präglar synsättet hos dem vi mötte: anstaltsledning, personal och inte minst representanterna för det som kallas NAV-verksamheten, Nämnden för andlig vård. Vi fick möta dig, Torbjörn, och dina kollegor och ta del av det otroligt fina och viktiga arbete som de gör. Det handlar om ett ekumeniskt och interreligiöst arbete som är ovärderligt. Vi fick också höra såväl anstaltsledning som en av de intagna berätta om vad detta betyder. Mötet med den intagne klienten var starkt berörande, en människa bakom siffrorna i statistiken, och han gav oss på olika sätt viktiga perspektiv. Jag är verkligen väldigt tacksam över det mötet! I den rådande hårda samhällsdebatten kan vi som kyrka vara en motkraft, visa på något annat, på medmänsklighet och befrielse.

Nu ska Tidaholmsanstalten byggas ut, antalet platser ska bli dubbelt så många. Det finns, som jag nämnde, en tragik bakom det behovet. Det innebär förvisso samtidigt en modern kriminalvårdsanstalt och många nya arbetstillfällen. Men det betyder också att behoven ökar när det gäller den andliga vården. Redan idag är den oerhört uppskattad och efterfrågad. Hur resurserna kommer att se ut i framtiden vet vi ännu inte. Det pågår en stor utredning på nationell nivå när det gäller det som vi kallar för institutionssjälavård – men klart är att NAV-verksamheten är otroligt viktig. Jag tror att det finns hur mycket som helst att göra, redan idag. Men det går inte att göra allt. Så till dig, Torbjörn, och till dina kollegor vill jag verkligen framhålla att varje möte, med varje medmänniska, är betydelsefullt. Jag vill uppmana er att inte fokusera på allt ni inte hinner, alla människor ni inte har resurser för, utan att se allt det som ni faktiskt gör, i varje möte. I Matteusevangeliet läser vi om hur Människosonen en dag ska säga **Jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig.** (Matt 25:36)

Och lite senare i samma text läser vi: **Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa mina minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.** (Matt 25:40)

Det är så oerhört bra, det som ni är och gör, och i många fall rentav livsavgörande. Jag ber för ert fortsatta arbete och för dem ni möter!

Kära kyrkoråd! Vilket gott gäng ni är! Som jag sa till er häromkvällen, det här är ju ett järngäng! Ni delade med er av personliga tankar kring vad ni vill och önskar med Tidaholms pastorat. Ni har hittat ett arbetssätt som jag tror är jättebra för Tidaholm. Vi pratar ofta om vikten av att hålla isär styrning och ledning, att veta vad som är vad, och det har ni jobbat med och pratat mycket om. För ordningens skull vill jag uppmana er att skilja mellan ledningsgrupp och beredningsgrupp. Jag hörde att det inte är så länge ni möts och bereder ärenden – det kanske är bra med en mer rejäl beredningsgrupp! Gör ledningsgruppen till en ledningsgrupp under kyrkoherde Agnetas fasta ledning, och gör den grupp som bereder ärenden till kyrkorådet till en beredningsgrupp, där ordförande Örjan håller i tömmarna. Arbetssättet fungerar ju fint, men för ordningens skull kan det vara bra att kalla saker och ting för dess rätta namn och ha ordning på vem som leder det ena och det andra.

Kära kyrkoherde Agneta, vad jag är glad för att just du är kyrkoherde, just här i Tidaholm! Med värme och stor kärlek leder du detta fantastiska gäng, och du har ett sätt att leda som innebär att du också vill och vågar lämna över till andra. Du delegerar och du låter människor

ta ansvar och växa. Det kräver mycket av en ledare, inte minst av tillit. Ni har tillsammans format ett sätt att arbeta som kanske *inte* skulle fungera lika bra någon annanstans, men som fungerar alldeles utmärkt här i Tidaholm. Det är *så* bra! Jag vet att Du har mycket att göra, Jag vet att Du älskar gudstjänstfirandet och allt det som en församlingspräst ska ägna sig åt och jag anar att de administrativa uppgifterna kan kännas utmanande och tröttande. Jag vet att du ser på Tidaholms pastorat och allt som är och som ligger framför med stor glädje och entusiasm. Men också – samtidigt – med insikter om de utmaningar som finns när det gäller minskade resurser på olika sätt. Tack för allt det goda arbete som du utför och leder andra i! Stiftsorganisationen, som inkluderar mig, vill vara medvandrare med Dig både i mörka och ljusa dagar. Men ett medskick till Dig är att, som den andliga ledare Du är, se till att både förtroendevalda, anställda och ideella medarbetare än mer får tid till andlig fördjupning för det är först när vi går radikalt inåt som vi i det långa loppet kan gå radikalt utåt – och det är just till det som Jesus kallar oss. Jag återkommer till detta alldeles strax. Må Guds goda Ande leda Dig i allt detta och allt det andra.

Kära arbetslag! ”Gud, från ditt hus, vår tillflykt, du oss kallar”, så inleds den psalm ni har som en röd tråd genom er församlingsinstruktion, nämligen psalm 288. Det knyter an till det här med att finnas med, att vara ute på olika arenor. Det där är så bra! Ni har också uttryckt att även om ni ser fram emot det nya Kyrkans hus, och beskrivit hur det kan få bli en öppen mötesplats på många olika sätt, så vill ni inte bara sitta innanför de väggarna. Ni vill ut! Och ni är ute på allt möjligt! Vi inledde hela den här visitationen med att ni presenterade Tidaholms pastorat på ett alldeles strålande sätt! Det visade också på den otroliga kreativitet och arbetslust som finns här och som präglar hela ert arbete. *Men...!* Det är en fantastisk verksamhetskyrka. Det är jättebra! Men det kan också bli ett för stort fokus på att *göra* kyrka! Och vad menar jag med det? Jo, jag menar att det är klokt att fundera över vad det innebär att *göra* kyrka och vad det innebär att *vara* kyrka! Det är en liten klurig utmaning som jag vill skicka med er. Jag hoppas att ni hinner och vågar stanna upp ibland och reflektera, samtala, fundera mer över vad det kan vara att vara kyrka, på alla möjliga olika sätt. Jag vill verkligen inte ta udden av det engagemang som ni har, för det är alldeles fantastiskt, men ta er tid att ha ”lite bly i baken” ibland. Det kan bli för mycket verksamhetskyrka. Det här är samtalsämne för alla medarbetare. Det blir så att säga verksamhet, snarare än livsnerv. Hur kan vi som kyrka hjälpa människor att fördjupa sina liv, med allt vad det nu kan innebära? Vad är kyrkans djupaste identitet? Vad innebär den kristna tron utifrån ett liv att leva, inte ett jobb att sköta? Det finns, som på alla ställen, stora utmaningar i detta med att vara kyrka. Ni är inne på en del av det i församlingsinstruktionen och vi vidrörde det också i samtalet med er diakoner. Det finns en sårbarhet, människor brottas med känslor av otillräcklighet. Hur kan vi vara kyrka i det sammanhanget? Hur kan vi lyssna och möta dessa livsfrågor? I Emmausberättelsen i Lukasevangeliet, där två lärjungar på väg till Emmaus möter en främling, får de en fråga. Det är Jesus som ställer frågan, men det vet ännu inte de båda lärjungarna.

Jesus säger: **Vad är det ni går här och talar med varandra om?** (Luk 24:17)

Det där är en fråga vi behöver ställa till varandra. *Vad är det ni går här och talar med varandra om?* Och vad är det ni *inte* talar med varandra om, det där som ni går och bär på själva och behöver dela med andra? I det här sammanhanget vill jag också uppmana och

uppmuntra er att fundera mer på vad det är och vad det betyder att vara en evangelisk-luthersk kyrka i Tidaholm. Det där vidrördes i samtalet med er som är präster och diakoner här i pastoratet och där har ni ett extra ansvar i er vigningstjänst, att undervisa och leda de här samtalen – och kyrkoherde Agneta har alltså det yttersta ansvaret som andlig ledare för pastoratet. Men det är också ett medskick till er alla, alldeles oavsett tjänst och uppdrag. Jag har knutit an till ordet samtidigt några gånger i mitt tal och samtidigt, eller på samma gång är också något som lyfts fram i den lutherska teologin. Luther använde uttrycket ”simul iustus et peccator”. Det betyder rent språkligt ungefär ”På samma gång rättfärdig och syndare”. Vad betyder det egentligen? Hur kan vi som evangelisk-luthersk kyrka samtala mer om det? Vad är egentligen synd och skuld, och vad är skam, och hur ska vi som människor hantera de här känslorna, den otillräcklighet som vi kan uppleva. Och, ännu viktigare, vad betyder befrielsen, upprättelsen, i en tid och en värld där så många människor brottas med sin självbild? Där har ni mycket viktigt att fundera vidare över och tala med varandra om.

Kära anställda, ni har så mycket ni vill göra, och jag vill som sagt verkligen inte frånta er den glädjen och entusiasmen. Men för att själva hålla i längden, för att hålla kreativiteten vid liv och dessutom sprida engagemanget behöver ni arbeta ännu mer tillsammans med ideella medarbetare. Jag säger *ännu mer*, för jag vet att ni redan gör det. Men jag tror att ni kan utveckla det, vara än mer kreativa i det sammanhanget, hitta uppgifter där människor tas i anspråk, får vara med, med alla sina gåvor och färdigheter, och verka för Guds rike i Tidaholm och i världen. Det handlar ju inte om att ni ska fråntas era egna arbetsuppgifter, utan om att våga backa litegrann, vara en möjliggörare, kanske vara mer av en coach på olika vis.

Jag är så oerhört glad och fascinerad över Tidaholmsandan, som vi verkligen märkt och känt under veckan. Det är något att vårda och ta vara på, och den ger också goda möjligheter för allt det som jag nu har pratat om. Men jag tror också att ni behöver, på ett tydligare sätt, se Tidaholm som en del i något större. Våga lyfta perspektivet ibland. Fastna inte för mycket i det lilla – ta del också av det stora! Då blir det kanske, om det nu är möjligt, ännu bättre!

Kära alla, nu har jag talat länge. Men mest om allt som är så bra – annars hade talet som sagt blivit väldigt kort! Ni gör ett fantastiskt arbete för Guds rike! Jag är så oerhört glad och berörd av allt vi fått ta del av. Jag ber för det ni står i, jag tackar Gud för alla glädjeämnen här i Tidaholm och jag ber för de utmaningar ni ser och som ni vill arbeta med, också dem ni ser och inte vill arbeta med! Jag ber också för var och en av er. Men jag har också en önskan, allra sist: Bed för mig!

Guds rika välsignelse över Dig kyrkoherde Agneta och över er alla och må Guds goda Ande leda Er i allt det som är och som väntar!

Biskop Åke Bonnier

